

Pertti Kuha

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdontalupahakemus

Hakija: Pertti Kuha

Vireilletulopvm: 7.12.2017

Hakemuksen muutos pvm: 7.2.2018

Etuoikeuspvm: 7.12.2017

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla edellä mainitulle hakijalle kullanhuuhdontaluvan lupatunnuksella HL2017:0041.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetty edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdontaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhdonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 6,8 ha

Alueen nimi: Kuin unessa

Sijainti: Sodankylä, Lismanpalo, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa, metsätalousalue.

Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2)

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdontalupa on voimassa neljä (4) vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaolon jatkamiselle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaika olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa koneellisen kullanhuuhdonnan harjoittamiseen lupa-alueella. Vuosittain käsiteltävä maamäärä saa olla enintään 20 000m³.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti. Hakemuksen mukaisen konekaivun suorittamiseen tarvitaan kullanhuuhdontaluvan lisäksi ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset luvat. Hakijalla on voimassa oleva, 21.12.2018 annettu ympäristölupa Dnro PSAVI/975/2018.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötarpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on merkittävä kaivukuopat heijastinkepein ja kaivukauden päätyttyä peitettävä kuopat. Alueelle ei saa sitoa naruja tai muuta vastaavaa kuoppien merkitsemiseksi. Toiminnassa on huomioitava alueen läheisyydessä sijaitseva porojen kuljetusreitti Sakiaselän poroerotusaidalle. Toiminta on tarvittaessa keskeytettävä, mikäli toiminta estää kuljetusreitit käytön.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 50 §.

Kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle eikä muille lähistöllä olevien alueiden käyttötarpeille haittaa tai vahinkoa.

Alue kuuluu Lapin paliskunnan alueeseen. Lupa-alueen läheisyydessä sijaitsee Sakiaselän poroerotusaita, jota käytetään juhannuksen ja heinäkuun puolenvälin välisenä aikana vasanmerkintään ja lokakuun ja

tammikuunvälisenä aikana porojen erotteluun. Toiminnan ajankohta vaihtelee määräytyen vuotuisten luonnonolosuhteiden mukaan. Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille sekä määrätään aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta.

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella.

Kullanhuuhdontaa koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsittelyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kullanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsittelyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kullanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kullanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijaen on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kullanhuuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennäisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on asetettava 6000 euron suuruinen pankkitalletusvakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen

vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän ja alueen ominaisuuksien perusteella.

Alueella harjoitetaan konekaivua, vuosittain käsiteltävän maamäärän ollessa enintään 20 000 m³. Alue on helposti saavutettavissa.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, Asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijan saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava

viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdentalupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomaisen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdentaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdontaa koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvanhaltijan haettava kullanhuuhdentaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Kullanhuuhdentalupa ei oikeuta rakentamiseen. Alueelle aiotaan pystyttää rakennelmia: umpi- tai avolaavu ruoan laittoa varten sekä telttasauna. Rakennelmat on purettava vuosittain kaivukauden päätyttyä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §. Huuhdonta-alueen ulkopuolelle sijoittuvaan majoittumiseen tulee hakea lupa Metsähallitukselta.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Sodankylän kunnan ilmoitustauluilla. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 18.6.2018.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin paliskunnalle 17.5.2018

Lapin paliskunta on saanut Tukesilta ilmoituksen kuulemisesta koskien koneellista kullanhuuhtontalupahakemusta HL2017:0041. Lausuntopyynnön jättöaika on ollut 18.6.2018 mennessä, mutta siihen on myönnetty ylitarkastaja Katja Palon toimesta lisäaikaa 25.6.2018 saakka.

Haettu koneellinen kullanhuuhtontalupa sijoittuu Lapin paliskunnan ns. alapalkisen tokkakunnan alueelle. Alue on erittäin tärkeää kesä- ja syyslaidunalueetta. Hakemusalueen läpi kuljetetaan kesäisin ja syksyisin valtaosa alapalkisen tokkakunnan poroista Sakianselän erotusaitaan. Erotusaita sijaitsee noin yhden kilometrin päässä haetusta kullanhuuhtontalupa-alueesta.

Kaivosrekisterin karttapalvelun mukaan alueella on jo voimassa olevia sekä vireillä olevia koneellisia kullanhuuhtontalupia 115 ha. Jotta poronhoidon harjoittamisen edellytys alueella säilyy, paliskunta ei hyväksy uusien kullanhuuhtontalupien myöntämistä ko. alueelle. Jos kuitenkin koneellinen kullanhuuhtontalupa myönnetään, on toiminta keskeytettävä paliskunnan ilmoituksesta vähintään 14 vuorokautta kaivuukauden aikana. Tämä toimenpide siksi, että poroja voidaan kuljettaa alueen läpi.

Paliskunta vaatii, että alueella suoritetaan kokonaisvaltainen ympäristövaikutusten arviointi.

2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 17.5.2018
Metsähallituksen lausunto 12.6.2018

Tukes on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Metsähallitukselta lausuntoa kullanhuuhtontaluvan hakemuksesta HL2017:0029.

Tukes pyytää lausuntopyynnössään kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaiden oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan, huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja muut maankäyttömuodot.

Kullanhuuhdonta-alue sijaitsee Metsähallituksen hallinnoimalla metsätalousalueella Sodankylän Vuotsossa Lismanpalossa Lismajoen varressa. Hakemusalueen pinta-ala on noin 6,8 ha ja vuosittainen koneellisesti käsiteltäväksi suunniteltu maamäärä enintään on noin 20 000 m³ ja voimassaoloajaksi esitetään neljää vuotta, koska kyseessä on uusi lupa.

Lismanpalon alueella on voimassa olevia kullanhuuhdontalupia ja valtauksia kolmetoista ja hakemuksia neljätoista, joista kahdeksan jatkolupahakemuksia. Osa on lapiohuuhdonta- ja osa koneellisen huuhdonnan lupia. Eri vaiheissa olevia kullanhuuhdonta-alueita on Lismanpalossa runsaat 115 ha. Mikäli jatkossa kaikki kullanhuuhdontaluvat ovat lupapäätösten ja -hakemusten mukaisessa käytössä, maata käsitellään alueella yli 100 000 m³ vuodessa. Kokonaisuutena voidaan puhua siis jo laajamittaisesta luonnonvarojen käsittelystä. Todettakoon vertailun vuoksi, että nykyisessä laissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ja sen liitteessä 1 kaivosmineraalien louhinnan sekä kiven, soran ja hiekan oton arviointimenettelyn soveltamisen pinta-alakynnys on 25 ha ja ainesten käsittelyn ja oton määrä-kynnykset ensin mainitussa toiminnassa 550 000 tn ja jälkimmäisessä 200 000 m³.

Alue on Lokka-Koitelainen-Kevitsa osayleiskaavassa metsä- sekä porontalousvaltainen alue (M) lisämerkinnällä p. Kaava ei rajoita haetun kaltaista toimintaa, mutta alueen muu käyttö tulee toteuttaa siten, että pääasiallista käyttötarkoitusta, erityisesti porotaloutta ei kohtuuttomasti vaikeuteta. Kaavamääräysten mukaan metsän ja maapohjan käsittelystä on pyydettävä paliskunnan lausunto.

Alue sijaitsee poronhoitolain tarkoittamalla (848/1990) erityisellä poronhoitoalueella Lapin paliskunnassa ja saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitettulla saamelaisten kotiseutualueella.

Hakemusalueen läheisyydessä ei ole matkailun yritystoimintaa eikä erityistä virkistyskäyttöä. Hakemusalue on Metsähallituksen kokonaan hallinnoiman yksityistiestön piirissä.

Hakemusalueella on harjoitettu metsätaloustoimintaa pitkään. Nykyisellään kullanhuuhdonta-alueen ympäröivät metsämaat ovat nuorta ja keski-ikäistä mäntyä kasvavaa kuivan ja kuivahkon kankaan kasvatusmetsää. Alue on luontaisesti uudistuvaa. Hakemusalue on metsätaloustoiminnan piirissä olevaa kivennäismaata ja alueella on suoritettu ylispuiden poistoa sekä uudistushakkuuta siemenpuuasentoon viimeksi v. 2013. Alueella on taimikoita ja varttuneita metsiä. Hakemusalueen sisällä ovat kuivat kurut ovat osin metsätaloustoiminnan ulkopuolella.

Kullanhuuhdontaluvan haltija on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista haitasta ja vahingoista. Kullanhuuhdonta-alueilla luvanhaltija on velvollinen korvaamaan

Metsähallitukselle aiheuttamansa puusto- yms. vahingot sekä puuston kasvun ja tuoton menetykset kullanhuuhdontaluvan voimassaoloajalta. Polttopuiden ottoon saa maksullisen hakkuutähdeluvan.

Kullanhuuhdontaan tarvittavan maastoliikenneluvan saa tarvittaessa Metsähallitukselta.

Huuhdonta-alueen ulkopuolelle sijoittuvaan majoittumiseen tulee hakea lupa Metsähallitukselta. Asuntovaunu sijoittamiseen ympärivuotisesti huuhdonta-alueelle ja ympärivuotiseen säilytykseen tulee olla Metsähallituksen lupa. Hakija on ilmoittanut hakemuksessaan, ettei rakentamistarvetta ole alueella.

Tällä hetkellä Metsähallituksella ei ole tiedossa, että hakemusalueella olisi uhanalaisten kasvien ja eläinten esiintymiä, petolintujen pesintää tai tunnettuja kulttuuriperintökohteita, paitsi jo hakijan tiedossa oleva kämpänpohja. Alueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei ole kartoitettu tarkemmin muinaismuistolain (17.6.1963/295) suojaamia muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Museovirastolle tarpeellisia toimenpiteitä varten. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Myös muut alueella mahdollisesti olevat kulttuuriperintökohteet, kuten vanhat kullankaivun historiaan liittyvät jäännökset, tulee ottaa huomioon maankäytössä. Metsähallitus toteaa kuitenkin, että tällä hetkellä Metsähallituksen tiedossa ei ole em. kohteita hankkeen alueella, mutta Metsähallitus ei tule myöskään tekemään alueella maastokartoituksia ko. hankkeen johdosta. Metsähallitus ei täten sitoudu tällä lausunnollaan vastuuseen alueen mahdollisista kartoittamattomista ja vielä löytymättömistä kohteista. Luonnonsuojelu- ja vesilain viranomaisvalvonnasta alueella vastaa Lapin ELY-keskus. Tarkemmat tiedot mainituista alueen vesiluontotyypeistä, suojelualueista, rauhoitetuista ja suojelluista kohteista ja lajeista sekä haetun toiminnan vaikutuksista niihin antaa Lapin ELY-keskus.

Kullankaivuun haitalliset vaikutukset konkretisoituvat, mikäli kullanhuuhdonnan vuoksi alapuoliseen vesistöön pääsee hienojakoista maa-ainesta ja ravinteita. Pohjan liettyminen tuhoaa lohikaloille tärkeitä kutu- ja poikastuotantoalueita sekä kuoriutuneita poikasia ja kehittymässä olevaa mätää. Koneellisen kullankaivuuseen sisältyy erityisen suuri riski haitallisista vesistövaikutuksista.

Mikäli kullanhuuhdontalupa hakijalle myönnetään Metsähallitus edellyttää, että lupamääräyksiin sisällytetään seuraavat asiat:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä ja rehevöitymistä aiheuttavaa orgaanista ja kiintoainesta eikä ravinteita.

- Kaivukauden päättyessä jyrkät kaivantojen reunat on luiskattava. Reunat on myös merkittävä ympärivuotisesti maastoon riittävän näkyvästi porotaloutta haittaamattomalla tavalla.
- Lain 108 § riittävä vakuus ottaen huomioon lupamääräykset. Lähtökohta tulisi olla alue ennallistetaan ja maisemoidaan sitä mukaan, kun kaivu etenee.
- Tiestön käyttöä koskee laki yksityisistä teistä (15.6.1962/358) ja tiestön käytöstä päättää tienpitäjä. Ko. tapauksessa tienpitäjä on Metsähallitus alueelle johtavan tiestön kulkiessa Metsähallituksen hallinnassa olevalla valtionmaalla. Kullanhuuhdontalupa ei anna suoraan oikeutta tiestön käyttöön. Metsähallitus ei yleensä rajoita teilläään kevyttä liikennettä, mutta raskaisiin kuljetuksiin on oltava Metsähallituksen lupa. Alueella oleva Metsähallituksen metsäautotiestö on heikkokuntoista. Metsähallitus ei vastaa tiestön huonosta kunnosta ihmisille ja kalustolle mahdollisesti aiheutuneista vahingoista. Raskaiden kuljetusten ja muun liikennöinnin mahdollisesti aiheuttamat vauriot tiestölle tulee aiheuttajan korvata.

Saamelaisten oikeuksiin kohdistuvien vaikutusten osalta hallituksen esityksessä kaivoslaista todetaan, että arvioinnissa olisi lähinnä tarpeen kiinnittää huomiota saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin.

Metsähallitus arvioi, ettei porotalouden rakenteille kyseessä olevassa tapauksessa aiheudu haittaa, koska rakenteita ei ole lupahakemusalueella eikä välittömässä lähiympäristössä. Sakiaselän aita-alue on kuitenkin varsin lähellä ja poronhoitotyöt on huomioitava kullanhuuhdonnassa. Porotalouden TOKAT-paikkatietojärjestelmän mukaan hakemusalueella ei ole porojen erityisiä laidunalueita eikä porojen aitaan kuljetusreittejä.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 4.2.2015 (taltionumero 275, Saamelaiskäräjien valitus ympäristölupa-asiassa, joka koski koneellista kullankaivua) todetaan seuraavasti: "Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaisten perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi". KHO:n päätöksen kohteena oleva kullanhuuhdontalupahakemus on HL2012:0057, Midas 2 ja pinta-alaltaan 3,4 ha.

Viitaten edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen sekä po. kullanhuuhdontahakemusalueen vähäiseen pinta-alaan Metsähallitus arvioi, ettei toiminnasta aiheudu haittaa yksittäisenä kohteena saamelaiskulttuurin harjoittamiselle. Kuten aiemmin tässä lausunnossa esitetty on Lismanpalossa runsaat 115 ha kullanhuuhdonta-alueita, jotka liittyvät toisiinsa ja muodostavat näin yhtenäisen laajan kullanhuuhdonnaltaan varatun

toiminta-alueen ja suuri osa on koneellista kullanhuuhtontaa, mikäli haetut kullanhuuhtontaluvat myönnetään. Eteläosastaan tämä alue tulee noin kahdensadan metrin päähän Sakiaselän erotusaita-alueesta. Puheena olevan luvan ja ympärillä olevien muiden kullanhuuhtontalupien yhteisvaikutuksella voi olla tästä syystä haittaa paikallisen paliskunnan harjoittamalle porotaloudelle. Koneellisen kullanhuuhtonnin myötä haittavaikutukset ovat myös suuremmat verrattuna käsin tapahtuvaan huuhtontaan. Edelleen viitaten alueen yleiskaavaan tulee lupapäätöstä myönnettäessä myös arvioida, onko edellä kerrotun laajuisen ”kullanhuuhtonta-alueen” muodostuminen yksittäisten kullanhuuhtontalupien kautta yleiskaavan ja sen määräysten mukaista. Metsähallitus katsoo muutenkin, että erilaisten ympäristövaikutusten arvioinneissa ei tule pidättäytyä nyt lausunnolla olevan kaltaisessa tilanteessa yksittäiseen lupahakemukseen, vaan arvioida kysymyksessä olevaa toimintaa ja sen vaikutuksia kokonaisuutena.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Sodankylän kunnalle 17.5.2018

Sodankylän kunta ei ole toimittanut lausuntoa kyseiseen hakemukseen liittyen

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 17.5.2018

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 11.6.2018

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Lapin ELY-keskuksen lausuntoa Pertti Kuhan kullanhuuhtontalupahakemuksesta HL2017:0041 (pinta-ala 6,8 ha). Lupaa haetaan kymmeneksi vuodeksi. Haettu alue sijaitsee Roivaisen alueella Lismanpalossa Sodankylän kunnassa. Etäisyys lähimpään vesistöön (Lismajoki) on noin puoli kilometriä.

Toiminnan suunniteltu maankäyttö on enintään n. 20 000 m³/vuosi. Toimintaa tehdään yhdellä kaivuyksiköllä, johon kuuluu yksi tai kaksi kaivinkonetta (max 20 tonnia). Vettä käytetään enintään 2000 l/min ja se kierrätetään kokonaan huuhtonta-alueella.

Alueelle on haettu ympäristölupaa Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolta. Hakemus on jätetty 5.3.2018 (PSAVI/975/2018). Ympäristölupahakemuksessa esitetty kaivumäärä on enintään 1 000 m³ vuodessa. Kullan erottelu tapahtuu painovoimaisesti, käyttämällä seulaa ja perinteistä ränniä. Prosessin vesi on 100% kiertovettä, jota kierrätetään kiertovesialtaissa polttomoottoripumpuilla enintään 2000 l/min/kaivuyksikkö.

Hakijalla on nyt haettavan alueen vieressä voimassa olevat konekullan-huuhtonta-alueet Vapaa pudotus HL2015:0013 ja lida HL2017:0007. Alueiden yhteispinta-ala on n. 11 hehtaaria. Alueella lida HL2017:0007 on voimassa oleva ympäristölupa (Nro 13/2017/1, Dnro PSAVI/2077/2016, 17.2.2017).

Haettavana olevalla kullanhuuhdonta-alueella ei Hertta-rekisterin Eliöt-tietokannan mukaan (SYKE) ole luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla koko maassa rauhoitettujen kasvilajien, 46 §:n uhanalaisten lajien tai 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja, eikä luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja tai petolinnun pesäreviirejä.

Alueelta ei kaikilta osin ole tehty ympäristöhallinnon toimesta systemaattisia uhanalaisinventointeja, vaan tiedot perustuvat otantaluonteisiin inventointeihin ja kasviharrastajien ilmoittamiin esiintymätietoihin. Näin ollen alueella saattaa olla uhanalaisten ja direktiivilajien esiintymiä, jotka eivät ole ympäristöhallinnon tiedossa.

Mikäli alueelta havaitaan edellä mainittuja lajeja, on huuhdonta-toiminta järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelulaisissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista. Tarvittaessa edellä mainitut laji- ja luontotyyppiesiintymät on rajattava huuhdonta-alueen ulkopuolelle, ellei esiintymien säilymistä voida turvata muilla toimenpiteillä.

Edellä mainitut seikat huomioiden Lapin ELY-keskus ei näe estettä kullanhuuhdontaluvan myöntämiselle. Hakemuksen mukainen toiminta edellyttää kuitenkin ympäristölupaa ja sitä ei voida käynnistää ennen ympäristölupa asian käsittelyä.

Kullanhuuhdontaluvassa vuotuinen kaivumäärä tulisi olla ympäristölupahakemuksen mukainen 1 000 m³/vuosi.

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 17.5.2018

Saamelaiskäräjät ei ole toimittanut lausuntoa kyseiseen hakemukseen liittyen

6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseum Siidalle 17.5.2018

Saamelaismuseum Siidan lausunto 13.6.2018

Kemikaali- ja turvallisuusvirasto on pyytänyt Saamelaismuseum Siidalta lausuntoa Pertti Kuhan kullanhuuhdontalupahakemuksesta HL2017:0041. Saamelaismuseum Siida on saamelaisalueella toimivaltainen viranomaisen arkeologisen kulttuuriperinnön sekä maiseman ja rakennusperinnön suojelun ja hoidon suhteen.

Pertti Kuhan kullanhuuhdontalupahakemus HL2017:0041 Kuin unessa sijaitsee Sodankylän kunnassa, noin 12 km Vuotson kylän eteläpuolella ja valtatie 4:n itäpuolella, Roivasen ja Pöllimaan välissä, Lokkaan laskevan Lismajoen länsipuolella. Alueelle pääsee valtatieltä metsäautotietä.

Pertti Kuha hakee kullanhuuhdonnan konekaivulupaa 6,8 hehtaarin alueelle seuraavaksi neljäksi vuodeksi. Hakemuksen mukaan tarkkaa toiminnan laatua on mahdotonta kuvata

ennen perusteellisia tutkimuksia. Lopullinen kaivutapa varmistuu koneellisen koekuopituksen jälkeen. Hakijan ilmoittaman aikataulun mukaan 1. vuotena tehdään tutkimustyötä, valmisteluita ja aloitetaan toiminta. Varsinaista kaivutyötä tehdään vuosina 2-9 ja maisemointi ja lopputyöt 10. vuotena. Toiminnan maksimivolyymiksi ilmoitetaan yksi kaivuyksikkö, johon kuuluu 1-2 kpl tela-alustaista, ympäripyörivää kaivinkonetta, kooltaan enintään 20 tonnia. Apukoneena ongelmatilanteissa käytetään ylimääräistä kaivinkonetta. Valmistelutyössä käytetään todennäköisesti noin 20 tonnin kaivinkonetta ja pitkäkestoisessa rikastustyössä alle 5 tonnin kaivinkonetta. Vuosittaiseksi kaivumääräksi ilmoitetaan enintään 20.000 m³.

Alueelle majoitetaan mahdollisesti asuntovaunussa, lisäksi pystytetään umpi- ja avolaavu sekä telttasauna. Rakenteista poistetaan pressut talveksi.

Alueella ilmoitetaan kaivettavan hehtaari kerrallaan, jonka jälkeen kaivualue ennallistetaan. Kaivukuopat tasoitetaan ja sivuun siirretty orgaaninen aines laitetaan pintakerrokseksi. Maisemoinnissa ilmoitetaan käytettävän mahdollisesti puskutraktoria. Hakijalla ei ole voimassaolevaa ympäristölupaa, hakemuksen liitteenä on ilmoitettu olevan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, mutta se ei ole lausunnolle tulleen hakemuksen liitteenä.

Hakija pyytää kaivosviranomaista huomioimaan AVI:n ympäristölupia koskevan linjauksen, jonka mukaan pilaantumattoman, maisemointiin käytettävän maa-aineksen väliaikainen läjitys ei muodosta sellaista kaivannaisjätteen jätealuetta, josta olisi laadittava erillinen jätehuoltosuunnitelma tai annettava vakuus.

Pohjois-Lapin maakuntakaavassa alue on Sodankylän metsätalous- ja poronhoitovaltaista aluetta M-1 4561, jonka kehittämisperiaatteena on, että metsätalous ja poronhoito ovat alueen rinnakkaisina pääkäyttötarkoituksina. Lokka-Koitelainen-Kevitsa -osayleiskaavassa alue on metsätalous- sekä poronhoitovaltainen alue M-1. Merkinnällä osoitettuja alueita voidaan käyttää muihin tarkoituksiin vain pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta. Lupahakemusalue kuuluu saamelaisien kotiseutualueeseen ja on poronhoitolain 2.2 § mukaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella, jolla maata ei saa käyttää niin, että siitä aiheutuu huomattavaa haitta porotaloudelle. Lupahakemusalue sijaitsee Lapin paliskunnan alapalkisen tokkakunnan alueella. Alueella harjoitetaan intensiivistä, ympärivuotista poronhoitoa. Lupahakemusalueesta noin kaksi kilometriä lounaaseen on Sakianselän poroaita siula-aitooneen.

Kullanhuuhdentalupa-alueella ei ole valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY), eikä siellä ole tehty kulttuuriperintöön tai muinaisjäännöksiin liittyvää inventointia. Saamelaismuseo Siida toteaa, että ennen kaivun aloittamista kyseisellä alueella tulee suorittaa muinaisjäännösten ja muiden kulttuuriperintökohteiden inventointi.

Hakemuksen mukaan lupahakemusalueen läheisyydessä on 5 kpl kullanhuuhdontalupia, yhteensä n. 20 ha ja 12 kpl kullanhuuhdontalupahakemuksia, yhteensä noin 47 ha sekä 2 km:n säteellä oleva malminetsinnän varausalue.

Saamelaismuseo Siida toteaa, että kaivamisen toteutuessa koko alueella, alue on varsin suuri ja siitä aiheutuvat ympäristövaikutukset ovat merkittäviä ja edellyttävät tarkempia ympäristöselvityksiä. Kullanhuuhdonnan, etenkin koneellisen kullanhuuhdonnan kokonaisvaikutuksia tulee voida arvioida maiseman, kulttuuriperinnön ja luonnonympäristön kannalta.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt ympäristöluvan 21.12.2018 (Dnro PSAVI/975/2018). Päätöksessä on käsitelty ympäristövaikutuksia kyseisen hakemusalueen osalta.

Muut lausunnoissa esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Päätösmaksu

Päätösmaksu on 700 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1579/2015)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen

pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (636/2013)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Katja Palo, puh. 029 5052 191, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

Katja Palo
Ylitarkastaja

LIITTEET

Liite 1. Valitusosoitus

Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)

Liite 3. Selvitys kullanhuuhtontaluvan myöntämisen esteistä

Liite 4. Ohjeet vakuuden asettamiseen

Liite 5. Panttaussitoumus

TIEDOKSI

Lapin Ely-keskus

Lapin paliskunta

Metsähallitus

Saamelaiskäräjät

Saamelaismuseum Siida

Sodankylän kunta

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 260 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

@oikeus.fi